

ELŐFIZETÉS

HELYEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKRE:

Egy évre .. 4 ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 20 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasfnos polt. sor. egyszer 20 fillér,
minden követhetőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 377.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. Rt. Rt.
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, december 22.

Megsemmisített olasz századok.

(A montenegróiak üldözése tart.)

Budapest, december 21. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Rafalowkával szemben, a Stry mellett, egy orosz felderítő osztagot ug-rattunk szét. Egyébként helyenkint tüzérségi harc folyik.

Olasz hadszíntér:

A tiroli déli harc vonalon a tüzérségi harcok tovább folynak. **Két olasz századot megsemmisítettünk**, amint éjjel a Monte San Michele felé irányuló előtörést kíséreltek meg.

Délkeleti hadszíntér:

A montenegróiak elleni üldözési harcok során tegnap rohammal újból elfoglaltunk egy ellenséges hadállást Beranetól északra. Csapatunk a leg-utóbbi két nap alatt mintegy hatszáz foglyot szállítottak be. **Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Visszavert orosz támadások.

Berlin, december 21. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Hulluchtól nyugatra egy német osztag elfoglalt egy angol futóárkot és egy északi ellentámadást visszautasított. Az arcvonal sok helyén élénk tüzérségi tevékenység.

Keleti hadszíntér:

Különös esemény nem volt. December tizenkilencedikétől huszadikára virradó éjjelen egy előretolt orosz osztag megszállotta a közeli arcvonalunk előtt fekvő dechsi maiort (Widsytól közvetlen délkeletre.) Tegnap visszaüt-tük őket. A Wigonowskoje tó felé és Kosciuschnowtánál (Czartorysktól északnyugatra) ellenséges felderítő osztagokat visszavertünk.

Balkán hadszíntér:

A helyzet általánosságban változatlan. **Legfelsőbb hadvezetőség.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Anaforta és Ariburnu megtisztult az ellenségtől.

Konstantinápoly. A főhadiszállás-ról közlik december 20-án:

Dardanella-front: A 18-ról 19-re virradó éjjel és 19-én délelőtt csapa-taink az Anaforta- és Ari-Burnu-sza-kaszokban heves tüzérségi előkészí-tés után támadásra készültek. Hogy e támadás előkészületeit akadályozzák, az ellenség délután Sedil-Bahrban összes erővel támadást intézett ellenünk, amely azonban teljesen meg-

hiusult. Erre az ellenség belátva, hogy észak felől előrehaladó támadásunk következményeit ki nem kerülheti, a 19-ről 20-ra virradó éjjel **csapataink egy részét nagy sietéssel hajóra tette.** Az ellenségnek még az állátha-tatlan köd dacára sem sikerült elke-rülni azt, hogy e visszavonulás alatt üldözzük.

A mai jelentések közül a leg-utolsó úgy szól, hogy **Anafortát és Ari-Burnut megtisztítottuk az el-lenségtől.** Egyetlen ellenséges katona nem maradt ott. E szakaszokon egé-szen a tengerig előnyomult csapataink

az ellenségtől nagymennyiségű sátrat, lőszert és ágyukat zsákmányoltak. Egy ellenséges hydroplan tüzelésünk következtében a tengerbe zuhant. Ve-zetőjét és megfigyelőjét elfogtuk.

Az ellenség december 20-iki tá-madása a Sedil-Bahr-szakaszban a következőképen folyt le: Az ellenség egy ideig mindennemű tábori ágyu-val hevesen bombázta állásainkat. Cirkálók és monitorok támogatták a tüzelést. Ezután összes erővel meg-támadta sorjában jobbszárnyunkat, centrumunkat és balszárnyunkat. Csa-pataink azonban megghusították e tá-madást s az ellenségnek óriási vesz-teiséget okoztak. A rohamesapato-kat visszakergettük eredeti állásaikba.

A többi fronton a helyzet válto-zatlan.

Bratianu tárgyal a központi hatalmakkal.

(Uj munició gyárak Bukarestben. — A görög választások.)
zavaros tudósítás.

Bukarest, december 21.

A Journal des Balkans jelenti be-avatott forrásból vett információk alapján: Egy idő óta Bratianu mi-niszterelnök feltűnően gyakran foly-tat tárgyalásokat von Buschevel, Né-metország bukaresti követével. A tár-gyalások rendszeren Stirbey hercegnek, Bratianu sógorának palotájában foly-nak le, ennek bufteai birtokán.

A román kormány újabban nagy energiá-val foglalkozik a municiógyárak előkészítésével. A Dreptatea jelenti erről: A román hadügy-miniszter újonnan alakított munició-osztálya élénken foglalkozik a törvbevett négy új mu-nició-gyár szervezésével. Az egyik gyár Ciurel kölvárosban lesz, a másik három pedig Du-desti kölvárosban, Bukarest közvetlen közelé-ben. A négy gyár mintegy tizenöt nap múlva megkezdik az üzemeltetést és nagymennyiségű rob-banóanyagot és municiót fognak előállítani a román hadsereg számára.

A román politikusokat legjobban izgatja most a görög állásfoglalás és a görög válas-zások lefolyása. Take Jonescu a parlament folyosóján kijelentette, hogy értesülése szerint Venizelos a választások lezárása után kíván-dorol; hosszabb tartózkodásra Amerikába megy. Ha Venizelosnak csakugyan ez a szán-déke, akkor meg is valószínűsítjük azt a szán-dékát.

As eddig megválasztottak között 200 Guarisz-párti van, 35 Tenotokisz-párti, mint-ez 20 Rhallisz-párti és hét híve Demitako-pulosnak. A választási eredmény hatvan ke-rületből még hiányzik.

Tisza István az ellenzék jövőjéről.

(A Pénzügyügyi központ. — A képviselőház ülése.)

Művelői tudósítás.

Budapest, december 21.

A képviselőház mai ülése formálisnak ígérkezett és így kevés képviselő gyűlt össze az ülés előtt. A folyosón azonban határozott formában híre terjedt annak a tervnek, amelyről már tegnap is beszéltek, hogy a kormány a pénzügyügyi reformot a jövő hétfői napirendre tűzi ki. Ez a hír nagy izgalmat keltett az ellenzéken, mert a parlamenti békét látják vele veszélyeztetve. Eppen ezért telefonon hívták be a távollévő ellenzéki képviselőket, köztük Andrássy Gyula grófot is.

(A Pénzügyügyi központ törvénye.)

Az ülést 10 óra 30 perckor nyitotta meg Beüthy Pál elnök és Pekár Gyula előadó jelentése után Antal Géza, a pénzügyügyi bizottság elnöke tényleg előterjesztette a pénzügyügyi központról szóló javaslatot s annak napirendre tűzését kérte.

Az elnök azt a napirendi javaslatot terjesztette elő, hogy hétfőn, január 3-án a Ház első sorban a központról tárgyalozzék.

Az ellenzék nevében Apponyi Albert gróf állott föl szólásra s hivatkozva a rendkívüli viszonyokra és a disszonanciák elkerülésének szükségességére, arra kérte a kormányt, hogy a javaslatot ne tűzze napirendre. Az ellenzék nagy helyesléssel fogadta a beszédet.

(Tisza és az ellenzéki vezérek.)

Ezután Tisza István gróf miniszterelnök állott föl szólásra.

Beszéde elején elnézést kér rekordszava miatt s megállapítja, hogy a kormány és pártja az utolsó másfél év alatt kerülte a pártok harcait és a kormányt nem kellene oly javaslatot, amely ellen az ellenzék bizalmatlansággal viseltetik, tárgyalásra kitérni. Egyenesen parancsoló kötelességévé teszi azonban annak a törvénynek a háború alatt való létesítését az ország mélyreható érdeke. A kormány nem vállalhatja a felelősséget az elhalasztás nyomán keletkező közgazdasági bajokért. Rátér arra, hogy a kormány mily engedékeny volt, amikor tavasszal az eszméserek felvételén elhalasztotta a javaslat tárgyalását. Tavasszal olyan beláthatatlan volt a háború és béke kérdése, hogy biztosan tudta a kormány, hogy lesz még egy ülésük, amelyen a törvényt megalkothatják. Az események igen könnyen vehetnek oly fordulatot, hogy elkéshetünk. A béke és demobilizáció oly erőpróbák elé állíthatja gazdasági életünket, hogy azért senki felelősséget nem vállalhat. Kéri az ellenzékét, hogy a vitában élénk részt vegyen, nagy sajnálatára azonban a javaslat tárgyalásáról nem mondhat le.

Andrássy Gyula gróf kéri a többséget, gondolja meg, mielőtt napirendre tűzi a javaslatot. Az ellenzék és kormány egymással szemben való helyzetét teszi szóvá hosszasan, majd pedig kijelenti, hogy az ellenzék megatartásának az lett volna az egyetlen megérdemelt viszonzása a kormány részéről, hogy ne tárgyalassanak oly javaslatot, melyek pártpolitikai konfliktusok tárgyát képezik. Kéri a miniszterelnököt még egyszer, gondolja meg a dolgot és álljon el ennek a törvényjavaslatnak tárgyalásától. (Helyeslés és taps a baloldalon.)

(Nem lehet elejteni a törvényjavaslatot.)

Gróf Tisza István tisztázni kívánja azt a kérdést, hogy a kormány, amikor a múlt ülésen az ellenzék kiküldötteivel tárgyalt, nem vállalt kötelezettséget az iránt, hogy ezt a javaslatot végleg elejti. Akkor csak arról volt szó, hogy abban az ülésben ne tárgyalják! A kormány fenntartotta magának a jogot, hogy a háború alatt is tárgyalathatja a javaslatot.

Nem igen tud esetet arra, hogy a pénzügyesek adósaikat presszionálták volna bármely irányban való pártállás foglaltságra.

(Az ellenzék előnye a háború után.)

Tisza István: Az ellenzéknek az a magatartása, amelyet másfél esztendő óta tanusít, az elismerés érzését kelti fel a nemzet közvéleményében (Helyeslés a jobboldalon.) és semmi esetre sem lesz az ellenzék hátrára más pártpolitikai szempontból sem. Ha Andrássy azt hiszi, hogy a mai helyzetnek pártpolitikai alapjai kizárólag a kormány oldalán vannak, ebben bizonyos esélődés van.

Mert, hogy csak a drágasági és élmezési kérdésekről beszéljünk, ennek a kormánynak annyi kemény diót kell feltörnnie, annyi nehéz kötelességet kell teljesítenie, ez a kormány annyi iocós és iogtalan előzetlenséget vesz magára, hogy azt hiszi, eljön az idő, amikor ennek busás kamatait az ellenzék fogja beszédni az ő teljesen iocós pártpolitikai törekvései számára. Nagyon sajnálta, de a kérdés érett megfontolás után, felelősségérzetében ragaszkodnia kell a Pénzügyügyi központról szóló törvényjavaslat napirendre tűzéséhez.

Az elnök ezután szavazásra tett fel a kérdést. Az ellenzéki képviselők felálltak és a szavazás elől kivonultak a teremből. A többség elfogadta a javaslatot, amely a január 3-iki ülés napirendjére kitérte a Pénzügyügyi központról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Az elnök végül felhatalmazást kért arra, hogy az új év alkalmával az elnökség a Ház hódolatát és üdvözlő szavainak kívánatait fejezze ki a királynak. Az ülés féltizenkettő után ért véget.

Kávéházban megvert öreg ember.

(Válasz utlegekkel a mulatóhely elleni cikkekre.)

Az Aradi Közlöny munkatársától.

Budapest, december 21.

Eichner Soma, a Budapesti Sonnumd Montageszeitung szerkesztője lapjában sokat foglalkozott mostanában a Nagymező-utcai Téli kert nevű mulatóval, amelynek Wabits Luiza a tulajdonosa. Boda Dezső főkapitánynak legutóbb a mulatók ellen kiadott rendelete adott okot ezekre a támadásokra s a tulajdonosnő férje Goór Lajos ezért tegnap két rendezője, Mátyás Nándor és Kovács F. Sándor támogatása mellett az Abbázia kávéházban megtámadta a már idős Eichnert és hárman véresre verték. A kávéházi vendégek beavatkozása mit sem használt, mert bár Goór Lajos is kapott egy pár ütlegelést, a hatvannyolc éves öreg szerkesztőt mégis sikerült véresre vernie.

A megbotránkoztató támadás, amelyet a megrendszabályozott mulatóhely tulajdonosnőnek a férje követett el az öreg szerkesztővel szemben, még pedig két ember segítségével, tegnap Eichner Somával történt meg, de holnap megtörténhetik a főkapitány uralis, Boda Dezső dr.-ral. Hiszen ő támadta legjobban a mulatóhelyeket, amikor eltiltotta az azokban éjjel után fűzött orgiákat és kórházba vitette az ott szereplő beteg ál-artistánszöke.

A mulatóhelyek elég dolgot adtak mostanában a rendőrségnek, amely dicséretes buzgalommal fogott hozzá az éjjeli utáni élet megtisztításához. A beteg ál-artistánszöke, akiket még ma is különféle idegen álelőgérek alatt szerepeltetnek a mulatókban, elég sokáig fertőzték meg a főváros férfilakosságát. Ezt — dicséretes módon — nem tűrte Boda főkapitány és nem fogja tűrni azt sem, hogy a mulatóhelyek tulajdonosnőjének férjei és alkalmazottjai terrorizálhassák ezekben az intézkedéseknek regisztrálót.

A béke sorsa

az entente államférfiak kezében van.

— Egy diplomata a hadihelyzetről. —

Tábori tudósítás.

Bern, december 21.

Egy kiváló diplomata a háborús helyzetéről napvördekli információkat tett. Anélkül, hogy a forrás személynévé még csak halvány célzást is lehetne tenni, a jelentősége nyilvánvalóan a következőkben ismertetik:

— A helyzet — mondotta a diplomata — ebben a pillanatban a központi hatalmakra annyira kedvező, hogy mi akkor is szövegünk minden vonalon, ha láncszemmel sem haladunk tovább. A háború folytatása pedig csak kisebb előnyöket biztosít a közép-európai szövetségnek, sőt most már képesek leszünk támadólag fellépni egyenesen azzal az ellenséggel szemben is, aki eddig kénytelen páholyában hozzáférhetetlennek tartotta magát. Az entente sajtó erejéből ezt a szituációt képtelen megváltoztatni és ezért inarkodik az eszközök minden megválogatása nélkül, kétségbeesett erőlködéssel, a semlegeseket a saját oldalán való beavatkozásra bírni. Ma már a számbavehető semleges államoknak kiforrott elhatározásai és kész tervük vannak a jövőre. Csak kevés állam van, mely szerepét tökéletesen nem tisztázta, de ez is csak kötött marsrutával dolgozhat tovább, vagy megőrzi végig semlegesességét, vagy mellettünk avatkozik a háborúba.

A béke abban a pillanatban érkezett meg, mikor a másik hatalmi csoport arról győződött meg, hogy új erőket magához vonzása nélkül nem bír változtatni a helyzeten. Hogy pedig erről meggyőződött, azt a semlegesekkel szemben tanusított erőszakoskodásai és iogtalansági leginkább tanusítják. Még eltart egy darabig, míg az entente vezetőférfiai a bennük megérlelődött meggyőződést föl merik nézeik előtt tárni. Talán a körülmények szerencsés alakulása még a jövő év első felében befejezheti a sebesültek sajveszékeltését, az ágyudörgést és a puskapogást a béke min'enkinek meggyőződést hozó és az élet folytatosságát biztosító akkordjaiba. A béke feltételeiről azonban csakugyan nem lehet ma még beszélni. Monarchiánk legfőbb érdeke mindenesetre az, hogy a Balkán kérdését végleg rendezzük. Gondoskodnunk kell arról, hogy gazdasági tevékenységünk ott nyugodtan fejlődhessék és védelme biztos garanciákra találjon. Ennek pedig első feltétele, hogy ne legyenek olyan államok, melyek a béke állandó tűzcsóváit voltak, vagy nem volt elég nemzeti és erkölcsi erejük ahhoz, hogy önálló állami életet éljenek. Az északi és északi-keleti kérdés megoldásának legbiztosabb alapja a lengyeleknek és Kurlandnak gazdaságilag a közép-európai hatalmekhez való kapcsolata egy részről, másrészt pedig az oroszok felé való katonailag kedvező határvonal kiküzdése.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyeimébe.

Miután tábori postautalványon az irásbéli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzküldenek, hogy egyidejűleg külső levelező-lapon jelezzék, hogy az összegeket milyen időközönként kell küldeni.

Fellázadtak a Szalonikibe szánt angol csapatok.

(Uj fővezér kerül az expedíció élére. — Pastelnau tábornok küldetése.)

— Távirati tudósítás. —

Berlin—Szófia—Athén, december 21.

A Kölnische Zeitung jelenti: Athéni jelentés szerint megbízható híradások vannak arról, hogy az angol és francia csapatokat majdnem teljesen visszavonták a Dardanella-akció bázisául szolgált Imbros, Tenedos és Lemnos szigetekről. A csapatok elvonulása előtt mindenütt nagy kedvetlenség uralkodott, különösen azért, mert a csapatok megtudták, hogy a szerbiai hadszíntérre szállítják őket. Imbrosban nyílt zendülés is támadt. Ut vagy hat vezérkari tisztet is megölték és a csapatokat csak úgy lehetett megnyugtatni, hogy megígérték, hogy Szalonikiben óriási erősítő csapatok csatlakoznak hozzájuk.

Ugyancsak a Kölnische Zeitung jelenti Athénből: Mudrosból azt jelenti, hogy az elszállításra váró entente csapatok között leirhatatlan riadalom uralkodik. Nagyon félnek a német tengeralattjárók támadásától, amelyek állítólag a kikötő előtt leselkednek a csapatok elszállítására odarendelt angol gőzösökre. Az angol tengerészeti hatóságok rendkívüli óvintézkedéseket tettek. Így a kikötőn kívül igen sok régi gőzöst és Pireusból odarendelt régi hajót súlyosztettek el, azonkívül a kikötő bejáratát sodronyhálózattal zárták el, hogy az ellenséges buvárhajó be ne surranhasson a kikötőbe.

Kétszáz ezer főnyi entente-sereg Szaloniki körül.

Genf. A Corriere della Serának jelenti Szalonikiből: Az angolok és a franciák még most is kapnak állandóan nagy erősítéseket. Az entente csapatok erőtér szerű védműveket építenek, melyeket rengeteg mennviségű ágyúval fegyvereznek fel. Eddig kétszáz ezernél több embert tettek partra.

Castelnau, Sarrail és Joffre vezetik tovább a Balkán-sereget.

Genf. A francia minisztertanács elhatározta, hogy Castelnau tábornokot Szalonikibe küldi a védelmi terv megállapítására. A kormány ugyanis nem akarta az összes felelősséget Sarrailra ruházni. A l'Oeuvre szerint Castelnau tábornok már is elutazott Szalonikibe.

Bern, december 21. French lemondásáról ma már egész határozott formában az a verzió került forgalomba, hogy a szalonikii expedíció miatt, melyet ellenezett kezdettől fogva, tűzött össze Joffréval. Az összes szalonikii seregek főparancsnokságát, a Corriere párisi távirata szerint, Joffre fogja átvenni.

Hadihajók védik Szalonikit.

Luganó, december 21. Szaloniki kikötőjében az entente-flottának minden harminc egyét összevonták, hogy követeléseiknek nagyobb nyomást adjanak.

A görög kormány alkudozásai a harcoló telekkel.

Luganó, december 21. A „Corriere della Sera”-nak jelenti Athénből: A négyesszövetség követői és a görög kormány között még mindig folynak a diplomáciai tárgyalások, hogy a sürgős kérdéseket megoldhassák. Tegnap Borzari gróf olasz követ megjelent Skuludiusz miniszterelnöknél és arról értesítette, hogy azokat a görög gőzösöket, amelyeket eddig visszaterített az olasz kikötőkben, már szabadon bocsátották. Hasonló kijelentést tettek a francia és angol követek is. Az orosz követ állítólag szintén tanácskozott Skuludiuszal és Oroszország nevében tíz millió kölcsönt ajánlott föl Görögországnak. Skuludiusz fogadta az osztrák-magyar követet is. Athénben megérfolják azt a híresztelést, mint hogyha a görög hadsereget részlegesen leserelnék. A legfontosabb kérdés most az: vajjon a bolgárok és németek külön-külön, vagy együttesen üldözik-e a szövetséges csapatokat a görög területen. Azt hiszik, hogy a görög kormány tűrni fogja, hogy a német csapatok görög területre hatolhassanak, ellenben ugyanezt megfogja tagadni a bolgároknak.

Monasztir bolgár kézen.

Bern, december 21. A „Times” szalonikii levelezője jelenti: Monasztir német adminisztráció alatt volt, míg Görögország az entente követeléseivel szemben nem nyilatkozott. Görögország állásfoglalása óta Monasztirt, a szófiai német követ közlése szerint, bolgár tulajdonnak nyilvánították és most a város egészen bolgár kezekben van. A bolgárok első ténykedése az volt, hogy elzárták a határt minden Görögországba igyekvő utas előtt. Semmiféle utas, bármilyen nemzetiségű legyen is, nem utazhat Monasztirból Szalonikiba.

Behívják a fölmentettek egy részét. A bizonytalan időre fölmentett katonák és népfelkelők közül most egy csekélyebb hányadot behív a hadvezetőség. Illetékes helyen ezekről a szórványos behívásokról a következő fölvilágosításokat adták:

— Emlékeztet még Hazai Samu honvédelmi miniszternek egy kijelentése és az azt követő belügyminiszteri rendelet, a fölmentésekről. Ez minden város vezetőségéhez leérkezett és komoly hangon figyelmeztette a várost, a hivatalokat, bankokat és magánvállalatokat, hogy nélkülözhetetlenségi bejelentéssel, tehát a fölmentéssel takarékoskodjanak az öregebb évfolyamok számára. Utalt a kormány arra a kedvezőtlen benyomásra, amely támadna akkor, ha fiatalabb erők fölmentése által az öregebbek részére a fölmentés nem lenne megadható. A kormánynak ez a föltétlenül humanus álláspontja akkoriban nagyon népszerű volt. Az ötven évig lezárt sorozások igen természetesen nagyon sok új fölmentési kérvényt jutattak a kormány elé, hiszen ezek az évfolyamok igen sok vezető embert tartalmaznak. Az eddig fölmentetteket is igazságtalannak és listázatlannak látta a kormány, hogy az így kapott teljes névsor alapján elintézhessen végleg 18—50

évig a fölmentések igazságos rendjét. Megtörténik most már, hogy némelyik banknál vagy vállalatnál most folyamodtak az öregebb évfolyamokból való tisztviselők fölmentéséért. A kormány elvi álláspontjához híven, egyébként körülmények mérlegelésével is ezeknek ad előnyt. Így történhettek és vannak folyamatban a behívások a most bizonytalan időre fölmentettek közül. Több banknál, magánvállalatnál megtörtént már a fölmentések ilyen új elrendezése.

A főrendiház munkája. Budapestről jeleltik: A főrendiház bizottságai ma intézték el a többi törvényjavaslatokat. Wlassics Gyula elnök meleg szavakban méltányolta a honvédek hősiességét és haditetteit, amiért a miniszternek is elismerés jár. Hazai meghatottan mondott köszönetet az óvációért.

A jótékonyság vámszedői.

(Az árva gimnázista.)

Távirati tudósítás.

Bécs, december 21.

A múlt héten két szélhámos számos elkelt emberbarátot szarolt meg hamisított ajánlólevelek alapján.

Egy rendkívül szerény viselkedésű fiatal ember kereste fel néhány nappal ezelőtt a bankkörök több ismert vezérférfiát és vagy Herzfeld Alfrédnak, az osztrák földhitelintézet igazgatójának, vagy pedig Krasznay Maximának, az alsóausztriai lezártbank direktorának, továbbá a bécsi önkéntes mentőegyesület főorvosának, dr. Charas főorvosának névjegyét nyújtotta át, amelyen a nevezett őt mint árva gimnáziumi hallgatót sürgős támogatásra ajánlják.

A hamisított ajánló levelek szövege szó szerint így hangzott:

X. X. a legmelegebben ajánlja a megérdemelt támogatásra a fiatal főiskolai hallgatót, aki szüleit váratlan hirtelenséggel elvesztette. Nagyságod nemes cselekedetét fog megvenni, ha ezt az íjűt utiköltséggel támogatja abbéli szándékában, hogy Frankfurtba utazzék, ahol még rokonai élnek. Fogadja nagyságod a sorok kíséretében kiváló tisztelatom és nagyrabecsülésem kifejezését.

Odaadó híve:

X. X.

Az itt megszóvegezett vizitkártyákat különböző nyomdákban nyomatták a szélhámosok. Az „apátlan anyátlan árva” rendkívül buzgó és tevékeny volt. Volt olyan nap, amelyen több előkelőséget keresett fel. Rendesen már az első látogatása sikerrel járt. Ha valahol bizalmatlanul fogadták és észre vette, hogy telefonon akarnak róla információt szerezni, sietve elfutott.

A rendőri nyomozás kiderítette, hogy a hamisított névjegyekat Weisz Bertold több szörösen büntetett előéletű magánhivatalnok készítette. O maga természetesen nem játszhatta az árva gimnázista szerepét, ezért keresett hát magának büntársat, aki így szerepre alkalmas volt.

Az állítólagos gimnázistát december 17-én amikor éppen Gránthor Györgynél, az osztrák bányász- és kohóműveket építő részvénytársaság igazgatóját kereste fel Herzfeld bankigazgató névjegyével, tartóztatták le. A vallásánál Helmer Károlynak mondotta magát, de megállapították, hogy hamis nevet mondott be, mert a voltaképpen neve Klein Herman és állás nélkül lézengő 18 éves kereskedősegéd. Hasonló szélhámosságok miatt már hat havi börtönt állt.

Európa a háboru után.

(Kilenc millió ember pusztulása. — Új életviszonyok és új életfeltételek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 21.

A Daily Mail hosszabb cikkben próbálja megvácolni, milyen lesz Európa a nagy háboru lezajlása után és hogy főképpen milyenek lesznek az angliai állapotok a békekötés után.

— A háboru megváltoztatta a világ szociális képét, ahogy a jégkorszak annak idején megváltoztatta magát a világot. Ma úgy látszik, mintha a háboru Európát egyes dolgokban száz évvel visszavetette volna és száz esztendőig fog tartani, míg a hadviselő államok a háboru összes nyomait el fogják tüntetni. És még akkor is élénken emlékeztetben lesz az az idő, amit mi ma átélünk. A különböző államokban huszonöt millió ember fogott fegyvert. És állítólag, eddig kilenc millió esett el, vagy sebesült meg. Ha a háborunak két éve telt el, akkor Európa veszteségét egészszeres és életerős emberekben husz millióra tehetjük. De ez csak a közvetlen harcok részleges, vagy teljes elvesztése volna. Azonban úgy a hadviselő, mint a semleges államokban a polgári lakosságot is súlyosan érinti a háboru. Csaknem mindenütt emelkedik a halálozási arányszám, míg a születések száma egyre csökken.

Angliában a háboru első évében a születések száma, az utolsó háztartással szemben negyvenezzerrel csökkent, míg a halálozások száma ötvenezzerrel emelkedett. Ez tehát az angol államra egy év alatt nem kevesebb, mint 90.000 embernyi veszteséget jelent.

A közvetlenül hadat viselő államok évi hadiköltségeit kétszáz milliórdra tehetjük államként. De bármilyen óriásiak ezek a hadiköltségek, a háboru közvetett költségei még felülmúlják ezt az összeget. A háboru után a következő problémák előtt fogunk állani:

— Két házasodó korban levő férfire három asszony jut.

— Az idős emberek száma nagyobb, mint a fiataloké.

— Az átlagos testi munkaképesség csökkent.

— Sok milliónyi embert kell visszavetnünk a békeidők munkás életébe, olyanokat, akik már elszoktak ettől.

— Sok milliónyi ipáros, akit a mostani állapotok miatt kétszeres, vagy háromszoros bérek mellett dolgoztattunk, továbbra is ilyen béreket fog kívánni.

— A hajószállítás díjak emelkedtek; sok gőzösünk elsüllyedt.

Röviden csak annyit ragadunk ki szokból a nehézségekből, amelyekkel majd meg kell küzdenünk. Vannak pesszimistáink, akik ipari forradalmat jövendölnek. Vannak profétáink, akik a szuffragett mozgalmakban és az asszonyok tulnyomó többségében komoly veszélyt látnak. Mások azt hiszik, hogy a művészet és az irodalom perlagon fog heverni nálunk. Hol vannak politikai pártjaink, amelyek a békében oly erősek és tevékenyek voltak? Hol van a társaság gondtalansága, amely még 1914 nyarán tangóházban forrott ki? Nem volt korábban a golfjáték egyik főszórakozása a mi népünknek és a footballjáték nem volt-e főfoglalkozása férfiasainknak? Most mindez nem fog visszatérni. Minden megváltozik. És minden erőnket, minden tudásunkat, minden akaratunkat fel kell majd használnunk, hogy újból megteremtjük azt, ami már elmúlt.

Ennyit mond az angol újság jövőbelátó cikkirója. Sok érdekes problémát vet fel, a melyek persze ugyanolyan mértékben, mint Angliában, más államokban nyílt kérdések. De az bizonyos, hogy a tangón, golf és football elmúlásán nálunk nem siránkozik senki és a nők okos mozgalmában sem lát senki veszélyt.

LEGUJASZ.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti Rotterdámból: A Daily News balkáni tudósítója Rómába érkezett, miután hét hétig Szerbiában és Montenegróban tartózkodott. A tudósító borzalmas részleteket mond el a szerbek vereségéről, akik nem tudtak idejekorán menekülni, úgy, hogy 46.000 szerb megadta magát a bolgároknak. A szerb trónörökös tíz napi lovaglás után egyetlen tisztól és egy legénytől kísérve Szkutariba érkezett. Csomagja egy fogkeféből, egy fésűből és egy törülközőből állott.

Rotterdam. Az angol hadügyminiszter az alsóházban kijelentette, hogy Gallipoli térszigeten a csapatok visszavonása a köd védelme miatt teljesen sikerült, dacára annak, hogy a csapatok több ponton érintkeztek az ellenséggel. A frontrövidítés által az operációkat másutt erélyesebben folytatják.

Budapest. A Paster Lloyd tudósítója jelenti Bukarestből: A román belügyminiszter a következő részleteket kapta az orosz flotta megjelenéséről: Fél tizkor az orosz hajóraj megjelent Balosik előtt. Négy torpedóülőző Várna irányába ment és ötvenegy lövést adott le. Mikor visszavonultak, füstöt és lángot láttak felszállni. Este az orosz flotta egy része a bolgár határ ellen vitotta meg a tüzet. Néhány löveg román területre esett. A flotta Kalaakna mögött elrejtőzött.

Budapest. Az United Press berlini tudósítója meginterjúvolta Tizza miniszterelnököt az Ancona ügyben. Tizza a következőket jelentette ki:

— Bevallom, az amerikai jegyzék nagyon meglepett. Távol áll tőlünk, hogy Amerikával pereskedni akarnánk, ez azonban nem teljesen tőlünk függ. Remélem, hogy nemcsak az amerikai polgárok, hanem az amerikai vezető államférfiak is igyekezni fognak a jó viszonyt fenntartani. Butaság lenne a viszony komoly megzavarására gondolni. Az Ancona ügyet békeesen kell elintézni mindkét állam érdekében. Hogy nem gondolunk a diplomáciai viszony megszakítására, azt legjobban bizonyítja, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozunk, kit küldjünk Washingtonba nagykövetnek.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141

Akit a felesége csábított el.

(Különös becsületsértési per.)

Véprajzi tudósítás.

Bécs, december 21.

Különös jogi eset került tegnap a bécsi bíróság elé. S. Alajos bécsi gyároost, a bécsi józsefvárosi bíróság szuszstus havában, felesége panaszára, házasságtörésért pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletet a felsőbb fórum is helybenhagyta. A házasságtörést a gyáros egy artistanóval követte el, ami a panaszos nő ügyvédje szerint válási oknak is elég.

Az ítélet jogerőre emelkedése után, a férfi terjedelmes panaszt nyújtott be a felesége ellen, amely becsületsértéssel vádolja, de ezenkívül vádolja *bűnrészességgel* a saját maga által elkövetett házasságtörésben és ezenkívül közérkölcse elleni kibégáással.

A tegnapi tárgyaláson a bírő megkérdezte a panaszos férfi ügyvédjét, vajon komolyak-e a vádpontok. Az ügyvéd erre kijelentette, hogy a becsületsértés vádját azért emelte, mert az asszony hamisan vádozta urát házasságtöréssel, tehát büntetendő cselekménnyel. A gyáros felesége, anyagi érdekből, maga készítette elő a házasságtörést és az abban szereplő artistanót, maga varrta a saját ura nyakára.

A bírő: Hogyan, részben tehát az asszony az ura házasságtörésében?

Az ügyvéd: Az asszony volt a felbujtója az artistanóknak. A gyilkos is váddal élhet a felbujtója ellen.

A családban az egész ügy nyíltan folyt le és az asszony így az erkölcsök ellen is vétett, de a hamis váddal félrevesztette a bíróságot is és csalást követett el.

Az asszony védője kifejtette, hogy a vád minden pontja alaptalan és jogilag el sem gondolható. Becsületsértésről szó sem lehet, a miután a vádló a házasságtörésért jogerősen elítélt. Bűnrészességről szó sem lehet, mert a hűtlenségnél az asszony volt a sértett fél és csak a sértett követelheti a sértő megbüntetését. A családi erkölcsöket a vádló sértette meg, aki mint családtag maga lassította meg az erkölcsöt a családban.

A bírő felmentette az asszonyt az összes vádak alól.

Hadsegélyző zászlószegek. Az Országos Hadsegélyző Bizottság jelvényterjesztő osztálya a világháborúban véres küzdelmeiben töltött esztendők emlékeztetőre egy zászlószeget hoz forgalomba — ára 15 korona, mely a különféle jogi személyek által ünnepélyes alkalmakkal használni szokott zászlók rudján alkalmazandó. A zászlószegek befolyó összeg a rokkantak, valamint a harcúterem elesett katonák özvegyeinek és árváinak alapja javára fog fordítatni. Ezen mozgálokban az Arad sz. kir. város területén székelő, a egyleti zászlóval bíró egyesületek közül a következők vettek részt: 1. Az aradi egy és kétfogatu bérkocsi tulajdonosok ipartársulata 20 koronával. 2. A munkaképteleneket segélyző Bur-asztaltársaság 15 koronával. 3. Az Önkéntes Tűzoltó Egylet 15 koronával. 4. Mészárosok és hentesek ipartársulata 15 koronával. 5. Csizmadia ipartársulata 15 koronával. 6. Cs. érzek szakosztálya 15 koronával. 7. Az aradi magyar nyelvterjesztő és betegsegélyző egylet 15 koronával. 8. A II. ker. jótékony asztaltársaság 15 koronával.

Zászlóra írt ezredtörténet.

(A hős őrmester hadinaplója. — Történetek a harcterről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21.

Egy hősi halált halt aradi huszártiszt harctéri naplójából juttatták el hozzánk ezeket az érdekes feljegyzéseket:

A múlt hetekben bejárta az egész világsajtót az a hír, hogy a leleményes franciák lohadó és homályosodó „gloire”-juk élesztésére lelkesítő minisztériumot készülnék szervezni, amelynek feladata lenne a csüggedő francia nemzetnek és hadsergeknek a lelkesítés és bátorítás injekcióit, pilluláit beadni.

Már az a részletes kidőgozás dolga, hogy ezen lelki injekciók vagy összetételében, mint alkotórészek szerepelnek: ui Marscoillaise, a rehabilitált vallásos hit, revancheszma, bohegyalázkodás, és a francia trikolor varázsa. (Jó nekik most a vallásos hittérő, amit azelőtt oly buzgalommal igyekeztek kiirtani a hadsergeknél is.)

(A magyar zászló.)

Meg kell vallanunk, az előbbi receptből felhasználunk mi is egyik-másik örök értékű elemet: a temperamentumos magyar dalt, a vallásos hitmegnyugvást és nemzeti öntudatunk, önállóságunk szimbólumát: a piros fehér zöld hadi lobogójelvényt. Ez képezi forrását, nemzetünk hősiességének! Ez ad nekünk erőt kitartást a csaták tűzében és úgy, mint a békés munkálkodás mezején! Elég ennyit mondani: „Katonák! Ti magyarok vagytok! A harca rátok bízta becsülete megvédését! Ez a háromszínű nemzeti zászló vezessen benneteket győzelemre! Nézzétek mindig ezt a szent lobogót, amely a csaták tűzében a tüleitekbe ezt fojta harsogni: Istenért, királyért és hazáért előre magyarok!

Elég ennyit mondani és a magyarok rohama a poklok minden tűzén is előre halad. Elég ennyit mondani és a magyarok szikláján megőrik a poklok minden támadása...!

Oh! Ez a szent zászló! A háromszínű nemzeti lobogó! Szemünk fénve...! Beesületünk, hősiességünk, hűségünk, áldozatkészségünk, örömeink, büszkeségünk beszélő tükre, hűvös klenódiuma...!

(Ezredtörténet a lobogón.)

— A megfigyelő állomáson, tiszta, hófehér ágyban fekszik egy honvéd: Haug Mihály, a nagy- és kis esztét vitészégi érenek tulajdonosa. Fáradt szemé lánggra gyúlad, amidőn megmutatja erekiye kincsét: századja foszliányokra tépett lobogóját, amelyet ez év szeptember hó 14-én borzalmas csatában úgy mentett meg, hogy lefejtette a rudról és dereka köré csavarta. Akkor mezebesült ő is. Súlyos sebével több galíciai kórházban hányódott, míg végre hazánk szent földjére került.

A zászlóért, amelynek fehér mezejében rubrikaszertén nagy vonásokban van leírva tinta ceruzával századja hősi küzdelme délen és északon. Már sokat kínáltak neki, de ő nem adja azt senkinek pénzért, csak a múzeumnak — ingyen.

Keveset mond a krónika, de a rajta levő vércseppek pecsétje többet jelent, mint hősköltemény...

— Hej! Könnyű itt beszélni a háborúról, — úgy mond a vitéz őrmester — de ha ott látnák...

— Hol volt nehezebb harcolni, délen-e vagy északon?

— Könnyebb volt a szerbeknél.

— Ugyan miért?

— Hát tudja az Isten, de könnyebb volt. Fent ötszöröse túlerőben volt a muszka, de szörnyen jámbor nép az. — Amikor szeptember 14-én engem is elfogtak, elszedték a puskámat, de a revolveremet a nadrágzsebemben nem találták meg. Elszedték a cigarettámat is, de aztán még is kínáltak velem. Négyen voltak a muszák. Én úgy tettem, mintha zsebkendőmet akarnám kivenni, ezért hirtelen kirántottam a revolveremet a zsebemből, de nem esőttem, mert már sötét éj volt. Hát erre, uccu, uccu elszaladtak a muszák, hogy nem bírtam őket utólni.

— Hogy menni nem bízik magában a muszka — folytatta Haug őrmester — hát azt is láttam, amikor patrullban jártam egvedő. Az erdőben bandukolva egyszer csak száz lépésre találkoztam egy muszka patrullal. Rám lö. Nem talál. Amikor látja, hogy én vezetem előbe, rögtön felemeli a kezét. En nem löttam volna le őt akkor semennyiért se, ha már megadta magát. Nekem is gyermekeim vannak odahaza, talán neki is...

E sorok írója több fogoly oroszral beszélt. Mindnyájk úgy nyilatkozott, hogy a magyar katona a magát megadott, fegyvertelen oroszt nem szokta hántani. Előtte a lefegyverzett orosz többé nem ellenség, hanem — ember. Büszkek vagyunk fiaink igaz kulturérzésére. Győzünk karra, győzünk szívvel.

Vajon melyik győzelemünknek van tartósabb és mélyebb értéke?

(A zászlós és a kapitány.)

Egy sebesült honvédkapitány beszél el a következő jellemző kis apróságot:

A volhyniai fronton történt, hogy a mi századunk mellett egy század „huszár gyalogos” foglalt állást. Csukaszintű bluzáikban és sapkáikban eleinte restelték a dolgot, hogy „pocsótakerülő” sorsára jutottak, de vigasztalásul még meghagyták nekik a vörös nadrágot. Legalább még ennyi maradt a régi világból, amikor a muszák jámbor népe egész valódiában remegett, ha jött a „vörös ördögök” rohamferegetege. De a huszárvitust nem felejtették el a lövészárokból sem.

Egy alkalommal történt, hogy az ellenség szokatlanul hevesen kezdett lövöldözni a mi árkaik felé. A mi ellentűzelésünk után sok huszár kiugrott a fedezékből és csak úgy lövészütkből, parancs nélkül roharni akartak, amikor is egy zászlós visszaurikoltatta őket. Immel-ámmal jöttek vissza. Vicsorlódva intettek a muszák felé:

— Nem volt „trófea”!

Pár pere múlva a zászlósunk megint kint lát egy huszárt, aki — bár az ellenséges golyók úgy rajzottak körülötte, mint a méhek, — előre bámulva oly hallatlan nyugodtsággal szívja a cigarettáját, mintha csak valamely kávéházban a „fekete” mellett ülne.

Hiába kiabál rá a zászlós:

— Takerodsz be rögtön a fedezékbe? Te kötni való... Majd megtanítlak én téged!

S kiugorva ő maga is, a nádpálcajával a delikvens hátsára olyat vág, hogy csak úgy porzott tőle. Erre visszatorodt a huszár s a világ

legtermészetesebb, legnyugodtabb hangján adja meg a zászlósunknak a hideg zuhanyt:

— Szervusz, pajtás! Parancsolok egy hazai cigarettát?!

—??

— P...ssy honvédkapitány vagyok!

Per a százezer koronás birtokbérlet körül.

(Elutasított kereset. — Mindkét féllel szerződni: turpis causa.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 21.

Hámory László dr. országgyűlési képviselő és földbirtokos tulajdonos az Almássy Dénes gróf féle körülbelül 5000 holdas kúrtői uradalmat is bérlé. A bérlet, amelyért Hámory évi 100.000 koronát fizetett, ez év október elsején járt volna le s ezt megtudva Wamoscher László és Szegeő Rudolf István budapesti vállalkozók már 1913-ban lépéseket tettek, hogy a bérletet ők kapták meg.

Wamoscher és Szegeő ajánlatot is tettek gróf Almássynak, hogy a birtokért évi 200.000 korona bért fizetnek. A tárgyalások ez alapon meg is indultak, de Wamoscher és Szegeő úgy akarták értékesíteni a bérletet, hogy abból csak mintegy 1040 holdat tartanak meg saját kezelésükben, a többi pedig kisebb parcellákban akarták albérletbe adni. Mielőtt azonban az ügyletet végleg megkötötték volna, tisztába akartak jönni azzal, hogy vajon a parcellákra jelentkezők elég albérlő. Megbízták ezért Világ Mór terménykereskedő, kúrtői lakost, hogy a kúrtősiek körében gyűjtseön reflektánsokat a parcella-bérletre. Világnak ezért 5000 koronát ígérték és 500 hold bérletet saját árban.

Világ meg is indította az akciót s mintegy ezer holdra szerzett is bérlet. Ez az akció azonban keresztelte Hámory számadásait s ezért Zachariás Arnád községi jegyző összehozta Hámoryt és Világot a kúrtői vasúti állomáson, ahol megállapodásra is jutottak. Világ beszüntette az akciót, Hámory pedig utólag mekaptta a bérletet, ezáltal azonban már évi 200.000 koronáért.

Ez év elején azonban Világ 3000 korona erejéig pert tett Hámory ellen folyamatba. A keresetben eladja, hogy Hámory azért, mert a bérlő-gyűjtést beszüntette s mert a gazdákat egyáltalán lebeszélte a bérletről, 3000 koronát ígért neki, az összeg megfizetését később azonban megtagadta.

Az aradi törvényszék, mint polgári bíróság ma tárgyalta az ügyet. Világ keresetével meg egyezőleg adta elő a tényállást, Hámory viszont azt adta elő, hogy ő nem azt kívánta Világtól, hogy a kúrtősieket beszélje le a bérlésről, hanem ellenkezőleg, hogy Wamoschernek és Szegeőnek magvarázsa meg, hogy számításuk irreális, hogy ilyen nagy haszonbér mellett nem lehet rentábilisan kezelni a birtokot.

A törvényszék ítéletét este fél nyolckor hirdette ki Szabó István kir. törvényszéki bírő. A bíróság magának Világnak vallomásából megállapította, hogy ő Wamoscherék megbízottja volt s ennek dacára az ellenérdeke féllel is szerződött. Az ilyen megállapodás a jó erkölcsbe ütközik, turpis causát képez, amelyből bíróság érvényesíthető kötelez nem származhatik s ezért a bíróság Világot keresetével elutasította.

Nincs kenyérlisztjük az aradi pékeknek.

(A lisztcsempészés következményei. — A Neuman Testvérek cég segítése. — Osszeírás a háztartásokon.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 21.

Ha Arad tanácsa nem akarná elhinni, hogy mindaz, amit eddig a lisztrel történt visszaélésről az Aradi Közlöny megírt, nemcsak, hogy a számora tényekkel megegyezők, hanem még nem is tárták fel a teljes valóságot, akkor meggyőződhetett ma az aradi pékmeslerek egy küldöttségének előadásából, hogy Aradon nincs liszt. A pékek Angel István dr. főjegyzőnél jelentek meg és elmondották, hogy legelőbb már csak egy-két napra elégséges lisztrel rendelkeznek és ha a tanács nem gondoskodik róluk, akkor a karácsonyi ünnepek előtt már nem süthetnek. Dózsa Dezső kenyérgyáros pedig azt jelentette a tanácsnak, hogy január elsején kénytelen beszüntetni üzemét, mert nincs kenyér lisztje és ha ő beárja a gyárát, akkor 12—15000 közép osztályú ember marad kenyér nélkül, mert naponta ennyi embert lát el.

A főjegyző azonnal értesítésre lépett a Neuman Testvérek céggel és a malom ismét bizonyította, hogy amikor szükség van rá, akkor helyt áll. Kijelentették, hogy noha a városnak már régóta nincs lisztje a malomnál és a Haditermény részvénytársaság által december 17-ikére ígért 25 és fél vagon gabona sem érkezett meg, a malom, amennyire föle telik segíteni akar a pékeknek és a közönségnek. A cég ugyanis a kereskedelmi miniszter engedélyével tisztviselői és munkásai részére megvásárolt gabonából örökt kenyérlisztet engedí át, úgy, hogy egy-két napig néhány pékmeszter süthet. A polgármester megbízásából pedig Lócs Rezső helyettes polgármester, aki Budapestre utasik, a Hadí Termény Részvénytársaságnál meg sürgeti a város buszájának kiutalását, vagy pedig engedélyt eszközöl ki arra, hogy a részvénytársaságnak a malomnál lévő gabonájából előleget kapjon a város.

A Dózsa-kenyérgyár beadványával is foglalkozott a tanács, de csak vállvonogatva annyit tudott mondani, hogy nem tehet az esetről és nem gondoskodhatik a kenyérgyár tisztjéről.

Karácsony után — mint azt már többször elmondottuk — megkezdődik a háztartásokban lévő lisztkészletek összeírása.

A tanács ma tartott ülésén Green Nándor főkapitány javaslatára úgy határoztak, hogy a város területét 67 körzetre osztják és az összeírást nem lapokkal, hanem nyilvántartási lapstromokkal végzik, amelynek rovatait minden egyes háztartásban az összeíró, esetleg a készletek megtekintése után állítja ki. Azonban nemcsak azt akarja tudni a tanács, hogy mennyi liszt van a magánosoknál, hanem azt is, hogy más elsőrendű élelmiszerekből mennyit kell a városnak beszereznie, hogy a polgárságot elláthassa. Ezért a burzonyát és a hüvelyeseket is összeírják és azt is följegyzik, hogy egy-egy családnak mekkora a szükséglete emes utóbbi cikkekből. A város a jövőben nullán lisztet nem hoz forgalomba, csak főző és kenyérliszt lesz. Minthogy a jövő hónap második felében feltétlenül életbe lépteti a kormány a kenyérgyereket, a tanácsnak teljesen megbízható és pontos adatokra van szüksége. Mindenki érdeke, hogy az összeírásból há ké-

alukion ki, a hatóság igen komolyan figyelemzeti a közönséget, szükségletét a valóságnak megfelelően mondja be és készleteit is vallja be, mert egyáltalában nincsen szó, hogy azokat rekvirálják. Azonban, aki a hatóságot félrevezeti, azt igen szigorúan megbüntetik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színház műsor:

Szerda: Lábass Juci vendégfelléptével „Bajos ismeretlen”, operette.
Csütörtök: „Aranyember, szinmű.
Péntek: Délután: Aranyhajó Tündé” Ilona és „Árgyilus királyfi” vagy „A vasorru boszorkány, látványos gyermekbohózat énekekkel és táncokkal.

* Lábass Juci, a Királyszínház népszerű művésznője, a Legénybucsu Stella grófnőt játsolta ma este az aradi közönség előtt. Mások karácsony előtti napokon állandóan üres szokott lenni a színház, ma a vendégszereplés akkora érdeklődést idézett elő, hogy az összes levek elkeletek. Ez volt Aradon első fellépte. Karrierje olyan rövid, amilyen szédületes. Két év előtt került ki Rákosi Szidi iskolájából, ahol Fedák-szellemben tanították, ami minden mozdulatán érezhető ma is. A Mozikirály olasz nő szerepében debütált, aztán játszotta a Bukai egyik szerepét. Pályája meg volt alapítva, sikere olyan őszinte volt, hogy a színház szívesen sorozta elsőrendű tagjai közé. A Legénybucsu Stellája eredetileg Fedákra volt kiasztva, később lemondta, Lábass Juci lett a premier s azóta a nem tudom hanyadik Legénybucsu grófnője. Fedák és Petrass utója lett, telve étellel, szépséggel, fiatalosággal. Termete, mozdulatai mindent kifejeznek, ami a színpadon szép, a néző gyönyörködve szemléli. Toalettjei fokozzák megjelenésének hatását. Egyszerűek, de pompásak és elegánsak. Temperamentuma áthatja minden szerep-fázisát, fiatalos könnyedsége s emellett díszkrét eleganciája teljessé teszi az illúziót. Hangja kellemes, táncos olyan lábakkal, amelyeket állítólag már le is mintáztak, kedves látvány. Ha kilépett a színpadra, mindenki érezte, hogy egy kivételes sikerre predestinált primadonna jött ki, minden számát a legmellegbb elismerés, teljes siker honorálta. Méltó partnere volt Horváth Mici, aki Steffit játszotta, azval a vidám, mindenben művészi felfogással, mellyel a Legénybucsut Aradon szokatlan sikerre vitte. Énekét, táncát sokat ismételtették. A férfiak közül Járay kedves és elegáns volt, jól énekel. Győző utólréhatetlen mindig új Lőrincével felderítette a jó előadásért megelégedett és hálásan tapsoló közönséget. (W. K. dr.)

* A színház hírel. Lábass Juci fellépte. A Király Színháznak ünnepeit primadonnája szerdán lép fel másodszer a Bajos ismeretlen operett fő női szerepében. A művésznő, aki először játszik most Aradon, a tegnapi első felléptével teljesen meghódította közönségünket és ma már mint kedves ismerőst, annyi szeretettel fogadja a közönség. A mai előadás egyszerűsége utolsó fellépte Lábass Jucinak, de reméljük, hogy minél előbb ismét előtözt hozzánk és ezzel még sok-sok kellemes estét fog szerezni az aradi közönségnek. — Az Aranyember. Csütörtökön Jókai örökbeeső szinműve kerül előadásra, a címszerepben Hidvégi Ernővel. — Tündér Ilona. Pénteken d. a. 3 és fél óraker mérsékelt helyvárakkal ez a kedves, látványos gyermekbohózat szerepel a műsoron, telve ének és táncokkal; résztvesz benne csaknem az egész személyzet. Főszereplők Heppesné, Borosnyai K., Járai S., Barics, Várnai, Benkóné, Deli stb.

* Köztelek-Zsebnaptár 1916. évre. Huszonkettedik évfolyam. Szerkesztik: Rubinek Gyula az OMGE igazgatója és Szilassy Zoltán orsz. képviselő. OMGE. szövetségi titkár. Két kötet. Ára 4 K. A Zsebnaptár első kötete, a naptári részt és a gazdasági feljegyzések számára szükséges rovatos jegyzékeket tartalmazza. A szak-közleményeket tartalmazó második kötetben sok, a háborús viszonyok által indokolt új közlemény és utmutatás foglaltatik. Beszeresethető bármely könyvkereskedésben.

* Erna Moréna az Uránában. Egy nem rég látott, de mindig örömmel várt vendége lesz ma este a színháznak: Erna Morénát látjuk ismét egy elsőrangú szerepben. Ez a nő, aki az ismeretlenség homályából egyszerre a legelsőrangú művésznővé küzdött fel magát, az, aki egyszerű megjelenésével elhomályosította minden eddigi elődjét és kortársát: ma már fogalmat alkot és jelenti a tökéletes érzés, a tökéletes játék művészetét. Csak Asta Nielsen tudásával mérhetők összevetni azt a készséget, amellyel minden szerepét kiemeli, feldolgozza és megfiátja. Maga a darab, amelynek keretében ma fog bemutatkozni a kiváló művésznő, „Az ájtó mögött” című detektív-történet, alkalmat nyújt arra, hogy tudásának minden erejét kiaknázhassa. Rendkívül nehéz, minden jelenetében fokozódó idegizgalommal telehintett detektív-kép ez. — A motorkirály, a brémal hajógyárban készült filmesoda az Uránia legközelebbi ujdonsága. 5

* A Társaság. Az új szám ezuttal is gazdag mind szövegben, mind illusztrációban. Tele van kitérően sikerült felvételekkel és egyéb aktuális fotográfiákkal. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz szálló.

* Új harctéri felvételek az Apollóban. (Az új műsor slágerei.) Szerdán új műsort mutat be az Apolló-színház. Szinte szokássá vált hogy az Apolló minden műsorán új harctéri felvételeket hoz publikuma elé. Ez alkalommal a Messter filmgyár rendkívül érdekes sorozatát vetíti az Apolló-színház. Az új műsort ezenkívül két nagy sláger teszi vonzóvá. A titokzatos vándor romantikus, lágy meseszövése a középkori idők miljöjébe vezet a néző publikumot. Meleg hangulat ömlik végig ezen a csodaszép, megkapó filmen, amelynek felvételei igazi művészi munka. Kétségtelen, hogy „A titokzatos vándor” bemutatása a közönség nagy tetzésével fog találkozni. Az új műsor másik slágere egy rendkívül kedves és szellemes vígjáték: Teddy és a kalaposnő. Teddy groteszk alakítása szívből jövő kacagásra foalkalmat adni. A kedvelt Teddy szinte ünneget mulja felül ebben az ötletes vígjátékban.

* A kulturpalota könyvtára a karácsonyi ünnepek alatt december hó 24-étől kezdődőleg január hó 3-ig zárva van, mely idő alatt a kölcsönzés szünetel.

A petróleum maximálása. A kormány ma becsátott ki rendeletet az ásványolajfinomító vállalatok által egyes ásványolajtermékekért követelhető legmagasabb ára tárgyában. Elő sorban a benzint maximálták. A legsűrűbb fok benzint 32 koronába, a legkevésbé sűrű benzint (640—660 sűrűségi fok) 80 koronába, a világító kőolaj 36 koronába, minden fajtaú gázolaj (motorolaj) 20 koronába, vulkánolaj téli minőségben 32 koronába kerül. Ezek az árak legalább egy kocsiakományra vagy feljebb és 100 kilogramm tiszta súlyra értendők. A petróleumnál a 36 koronás árban bentfoglaltatik a fogyasztási adó is, a benzinnél és motorolajnál még 18 korona fogyasztási adó felszámítható az alapáron felül. A rendelet egy melléklete megállapítja közzetenként a szállításiért felszámítható továbbá a hordópótlékokat.

Teljes az angol vereség a Dardanellákon.

(A buvárhajók veszélyeztették a Dardanella-sereg összeköttetését. — Nagy csapateltoások Keleten.)

Távíráti tudósítás.

Szófia—Konstantinápoly, december 21.

A török hadseregnek a Dardanella-fronton aratók eseményeinek győzelmének híre a bolgár fővárosban páratlan lelkesedést keltett. Az angolok expedíciós sereg menekülésszerű, gyors visszavonulását lát a keleti vállalkozás végső letörésének tekintik. Szerves összefüggésben van a vereség a balkáni visszavonulással, amely teljesen megavarta az egyetemes fővezérletet a lehetetlenné tette partusamos hadi operációk lebonyolítását.

A törökök támadó vitéségén kívül főként a középponti hatalmak buvárhajóinak fokozott működése okozta a dardanellavállalkozás bukását. E hajók pusztítása le nem írható rémületet kelt az expedíciós hadak vezetőségében. Két hónap leforgása alatt a szövetségesek 34 katonát- és hadiszert-szállító hajót sülyesztettek el a Földközi és az Egei tengerben, a 24 élelmiszerral és takarmánnyal megrakott gőzöst. Emberanyagban a buvárhajók munkája révén a következő veszteségek érték az entente-t: „Remazan” hajó 500 indiai katona, „Marquette” (1000 fehér angol), „Calvados” (800 francia gyarmati katona), „Moorina” (600 fehér angol), „Californian” (800 angol gyarmati). A hadiszert és csapatokat szállított a elsüllyesztett 34 hajó rakománya körülbelül 200.000 tonnányi volt, ami szárazföldön 200 vonatnak (50--50 teherkocsival) felelne meg. Ezenfelül 70.000 tonna súlyú élelmiszer, rizs, árpa, vágómarha esett a buvárhajók áldozatán azon a veszteségen kívül, amely a szállítóhajókat a jóni tengerben a Dardanellák közvetlen közelében érte.

Természetes, hogy a nagy veszedelem, amely a csapatelvitelést és élelmiszertöltést állandóan fenyegette, teljesen bizonytalanná tette a szárazföldre kirakott csapatok helyzetét. A Dardanella-sereget élelmiszerrészek fenyegette, a nem sokkal jobb a balkáni expedíciós sereg helyzete sem.

A buvárhajók működése most — a ködös időszak beálltával — még könnyebbé vált a valószínűleg az oka annak, hogy a megvert Dardanella-sereg nagy része megkezdte a teljes visszavonulást. Ha erre idején, a téli évszak beállta előtt, rá nem esznék megukat, könnyűszerrel elveszítene minden kapcsolatot a Szalonikiban székelő vezérkarral.

Természetes, hogy ez a vereség nem marad hatás nélkül a görög területen folyó operációkra sem. A visszavonuló csapatok elhelyezése, ellátása a új hadianyaggal való felruházása várhatóan és emellett rendkívül nagy feladatot ró az angol-francia fővezérletre. Több a valószínűség, hogy a most visszavonuló csapatokat a Suez-csatorna védelmére fogják koncentrálni, bár a nagy vereségtől depimált csapatoktól nem igen várhatóak az a lelkesedést és hősiességet, amely a döntő hadszíntéren való mérkőzés idején a végső győzelem egyedüli biztosítéka.

Konstantinápolyban az angolok döntő vereségének és Anaforta Ariburnu kidrítésének híre tegnapelőtt későn este vált ismeretessé és óriási örömet keltett. Túrelmetlenül várják, hogy az ellenség a Sedil-Bahr-szakaszt is kidrítse.

A Dardanella-expedíciós veresége következtében a távoli Keleten is aggodalmak merülnek fel a központi hatalmak várható sikője felől. Erről árul el egyet-mást a Telegraphen-Union jelentése Szentpétervárról, amely szerint a kaukázusi csapatok parancsnokának jelentése szerint — mint a Pétervári Távíráti Ugyenökség felhívatalosan közli — az orosz csapatok megszállták Hamadant. A város lakossága meg van győződve arról, hogy a törökök és németek legközelebbi időben Bagdadon át a perzsa határ felé fognak nyomulni és közvetlenül Indiát fogják fenyegetni. A nyugtalanság Indiában ezeknek a híreknek hatása alatt szintén egyre növekszik. Több helyen falragaszokat találtak, amelyeken a szent háború nevében felhívják az összes igazhívőket, hogy az oroszok és angolok ellen fogjanak fegyvert. Azokat, akik ezeket a falragaszokat elolvasták, rögtön, ott a helyszínen letartóztatták.

A berlini National Zeitung pétervári jelentése szerint az orosz katonai körök értesültek arról, hogy az összes keleti harctereken nagy csapatelvitelések tolynak, amiből fontos események bekövetkezésére következethet. Mezopotámiában, Tigris vidékén, Perzsiában, Egyiptomban és Adennél lázas tevékenység tolyik. A szövetségesek nyilvánvalóan elvárják, hogy nagy küzdelemre készülnek fel. Egyes tollazadt arab törzsek már husz kilométernyire megközelítették Aden várost. Az ottani erősítéseket idáig nem veszélyeztetik.

A Reuter úgynökség szűkszavú távirata szerint az angol kormány már átesett azon a nehézségen, hogy a Dardanella-kudarcot a parlamentben bejelentse.

Az alsóházban ugyanis Tennant államtitkár bejelentette, hogy az angolok veszteségei a Balkánon eddig 32 tiszet 1246 embert tettek ki. Ezek közül halott 1 tiszet 85 katona. A ház megállapodott abban, hogy a parlament mandátumát nem egy évvel, hanem csak 8 hónappal hosszabbítják meg. Tetszéssel fogadták azt a közlést, hogy az angol csapatok sikeresen és jelentéktelen veszteség árán vonultak vissza a Dardanelláknál. Asquit miniszterelnök kijelentette, hogy a visszavonulást a kormány nem régiben határozta el. Az újraszervezés eredményéről Asquit csak később fog nyilatkozni, amikor majd pontosabb adatok állnak rendelkezésre.

Az angolok veszteségei különben nem olyan csekélyek, mint azt Tennant államtitkár bejelentette. Angol jelentés szerint eddig nyolcszáz peer esett el a harctéren. A Basler Nachrichten szerint ezáltal több mint azaz esetben fog megváltozni az örökösödési sorrend. Néhány esetben az örökösödésre jogosult kétszer változott. Több nemesi cím teljesen megszűnt. Az elesett tisztek tíz százaléka a nemesi rendből került ki.

Putnik jelentése a szerb sereg sorsáról.

(Péter király bujdosása. — Orosz flotta-támadás Várna ellen.)

Távíráti tudósítás.

London, december 21.

A Daily Telegraph jelenti, hogy római levelezőjének, Dillon dr.-nak távirata szerint Pasios szerb miniszterelnök kimerítő jelentést kapott Putnik vajda vezérkari főnöktől, melyben Putnik vajda azt állítja, hogy a szerb hadseregnek megmenekült része kombattánsokkal és a front mögött szolgálóat végzőkkel együtt kétszáz ezer ember volna (?) Hozzáteszi még, hogy reménye van arra, hogy a szövetségeseknek segítségével pár hónapon belül teljesen talpra állható ez a szerb hadsereg, kiegészítve és megerősödve egy új százötvenezer főből álló hadsereggel. A Reuter-úgynökség, valamint az Agence Havas a „Daily Telegraph” eme jelentését a semleges államoknak is továbbította és mintegy felhívatalosan megerősítette.

Hol bujdosik a szerb király.

München, december 21. Az Abendzeitung jelenti közvetlenül Csinjéből: Péter király Skutari közelében egy faluban tartózkodik. Pasios és Sándor trónörökös Skutariban vannak. Ugyanott idősik Trubezkoj huzog orosz követ.

Elpusztított szerb hadosztályok.

Athén. A Drin völgyében a felkelő albánok véres, elkeseredett harcokban megsemmisítették a visszamenekülő szerb seregrészeket. Két szerb hadosztályt a Spas mellett teljesen szétmorzsoztak.

Olasz csapatok Albániában.

Paris, december 21. A Petit Journal római katonai körökből arról értesül, hogy Olaszország az Albániában levő olasz csapatok számát rövidesen nyolcvanezer főnyi sereggel fogja kiegészíteni.

Orosz hadihajók bombázták Várnát.

Bukarest, december 21. Balcsikból jelenti, hogy tegnap reggel Balcsik előtt megjelent az orosz flotta, amely negyven kisebb-nagyobb hajóból állt. Négy nagy csatahajó Kap Kaliakránál foglalt állást. A többi hajó ellúnt a ködben, mely csak két kilométernyire engedte meg a kilátást. Tíz óra körül heves bombázást hallottunk, ami nagyon közel történhetett, mivel Balcsik az ágyúörgéstől szinte megremegett. Az orosz hajók Várnát lőtték ismeretlen eredménnyel.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

H I R E K.

**Béke után sóvárognak
a legjobb orosz ezredek.**
(Cserkeszek állnak szemben a harminc-
hármassokkal.)

Az Aradi Közlöny tudósításából.

Arad, december 21.

Az aradi háziérezd hosszú hetek óta néz farkasszemmel a keletgalíciai fronton egy és ugyanazon állásból az oroszokkal. A harminc-hármassok körülbelül két hónan előtt sikerrel tartották fel az oroszok áttörési kísérletét és azóta ui állásukban is berendezkedtek. Itt folytatott életükről érdekesen ír az ezred egyik fiatal tisztje *Csillag* Lajos kadett szüleinek.

— Nagyon javult a helyzetünk — írja néhány nap előtt kelt levelében. — Kényelmesen berendezkedtünk. Elég jó kis szobában vagyok, lehet jól fűteni benne, van ágy és asztal és akármilyen kell, a trónnal megkapom egy kis városból. A fronton feltűnően csendes minden. Napokon keresztül egy lövést sem tesznek, legfeljebb az ágyuk dolgoznak messze tőlünk. Az utolsó héten nagy olvadás volt és a víz föntrötött mindent. Valósággal uszkáltunk a pocsolyákban, nem is lehetett beútni járnai az árkokban. De az oroszok is így voltak és hogy ne legyen baj: átintáztak, hogy nem lének, de hagyjuk mi is őket a szárazabb srokparton járni. Egy napon két orosz formálisan vizített nálunk és panaszkodtak: milyen elvedulva kell élniük Folyton a béke iránt érdeklődtek. Pedig velünk szembe a legjobb ezredek vannak. állítólag cserkeszek.

— **A hirdető közönség b. figyelmébe!** Felkérjük mindazokat, akik az „Aradi Közlöny” karácsonyi számába hirdetni óhajtanak, hogy b. hirdetésüket — a lapban megtehető helyen való elhelyezés szempontjából is — idejekorán a kiadóhivatalhoz eljuttatni szíveskedjenek. Kivánatra, esetleg telefon hívás esetén a hirdetés felvétele végett (Telefon szám 151.) megbízottunkat készséggel elküldjük.

— **Tisza Kálmán gróf állapota.** Nagyszalontáról jelentik: Tisza Kálmán gróf, aki az északi harotéren hónapokkal ezelőtt súlyosan megbetegedett, állapota napról-napra javul annyira, hogy már el is hagyta betegágyát. A gróf szerdán Csegődről, ahol felgyógyulása óta tartózkodik, Nagyszalontára utazik, hogy a Fekete Kőrös árvízmentesítő társulat ülésén elnökölhessen.

— **Russkij tábornokot fölmentette a fővezérlettől a cár.** Pétervárról jelentik: A cár ukázt adott ki, amelyben *Russkij tábornokot felmenti az északi hadsereg tőparancsnokságától.* A cár külön kéziratot is intézett a tábornokhoz, amelyben azt írja, sajnálja, hogy a túl sok munka megromogta a tábornok egészségét s pihenésre, üdülésre van szüksége. Reméli azonban, hogy csakhamar ismét átveheti a fővezérletet.

— **Hír orosz fogságból.** Braun Béla honvédtörzshadnagy, Braun Fülöp kisjenői ismert fakereskedő fia, november 5-én orosz fogságba esett. Tegnap távirat érkezett tőle szüleihez, melyben közli, hogy Nisni-Nowgorodban van és egészséges. A távirat kilenc nap alatt érkezett Nisni-Nowgorodból Kisjenőbe.

— **Fekete, vagy fehér?** Karácsony hetében vagyunk. Ez az egyszerű mondat azt jelenti, hogy egész esztendőben zárva tartott tradíciók, szokások és érzések nyílnak fel. Kerekre, mosolygóra nyílnak, mint úde gyermekszemek, amelyek most a kirakatokban a játékok pompáját csodálják és a Jézuska jöttét lelik. Kicsit, de épen csak kicsit más a háborús karácsony, mint a békés. Igen: vannak családok, ahol egyetlen megörvendezett karácsony az lenne, ha munka szakállasan, harakterek dér és vérveréséssel bronzos arccal bekopogtatna a kis lakásba. Vannak családok, ahol még mély és tompa a gyász, friss sebek könyve sejkik a szembe. De a bánat, a csendes epedés olyan szerény, olyan megbuvó: nem látni, nem hallani. Az élet pedig pesszeg, a karácsonyfára való cukrok csillognak (csak drágábbak, mint más esztendőben), az ajándékokat vásárolják (csak talán más emberek, egészen más emberosztályok, mint azelőtt.) És bármennyire isgatóbb, világraszólóbb, fontosabb kérdések: az angolok kivonulása Gallipoliról, a diadalmos Balkán-hadjárat, mi van Hindenburggal és Mackensonnal, mire készül Tisza, lesz-e januárban lisztünk; mégis, mégis a tradíció erejével támad föl és avatkozik a gondolatokba az a karácsonyveti probléma: milyen karácsonyunk lesz, fekete, vagy fehér? Az időjárás — amelynek rovatvezetőit (a lapoknál közismerten előkelő állás) külön cenzura alá helyezték az utóbbi időben — ma éjszaka megfelelt erre a kérdésre. Lucskos, fekete, sárral bekevert és apró esőfocák tükreivel ékes utcákra nézett le a szürkefelleges égbolt napok óta. Az éjszaka azután megrázkódtak az égi részemek bundái és fehér-fehér takarót, hópalástot borítottak ráink. Fehér karácsonyt ígér a ma és a fehér karácsony valamikor, azokban a ezebb időkben, amikor még nem is sejtettük, mit jelent a modern háború; mint a szent ünnephez tartozó, elengedhetetlen kellékről álmodtunk. Zöld fenyő, lobogó gyertyácskák, diós és mákos kalács, kis ajándék, a háztetőkön vastag, puha hótakarók: ez volt a karácsonyi gyönyörök tetőpontja. Ma — vajon vannak-e ma is emberek, akiknek ez a legidőbb, akik teljesen elfeledkeznek a karácsonyi fehérségben a harmezők színéről a pirosról, az eleven, kiömlő vér pirosáról? I... Ő biztosan vannak.

— **A keleti expressz utiránya.** Budapestről jelentik: Jelentették már, hogy a boroszlói menetrendi tanácskozás azzal az eredménnyel járt, hogy a berlin—konstantinápolyi vonal utirányát Oderberg—Galánta—Budapesten át állapították meg, mivel ez a legrövidebb s így leggyorsabb összeköttetés a két végző állomás között. Bécsnek Münchenből induló csatlakozó vonalat szántak, amely Galántánál egyesült a fővonallal. A bécsi közlekedési tanács a boroszlói megállapodás ellen nagyméretű akciót indított, amely a Reichspost közlése szerint teljes eredménnyel is járt, amennyiben Berlinből két gyorsvonat fog indulni, az egyik Oderbergnek, a másik pedig Tetschen—Bécs—Galántának. Mivel a München—Bécs—Galánta gyorsvonat is megmarad, a három fővonal közül kettő Bécsnek jut. Budapestben azonban valamennyi vonat áthalad s az is kétségetlen, hogy a német birodalmi és a keletről jövő utasok nagyobbik része a minimálisan hat órával rövidebb oderbergi irányt fogja választani.

— **Elnapolták a német birodalmi gyűlést Berlinből jelentik:** A német birodalmi gyűlés ma tartotta a karácsonyi ünnepek előző utolsó ülését. Az ülésen elfogadták a tíz milliárdos költségvetést. Ezután a birodalmi gyűlés január 11-ére napolta el ülését.

— **Mi minden van a lövészárokbán.** Egy aradi főtisztviselő, aki már tavaly önként jelentkezett hadi szolgálatra, hosszabb levelet írt barátjának. A levél az északi harovonalon folyó életéről érdekes dolgokat tartalmaz. Igen kellemesen érzem magamat (baci mértékkel mérve mindent). Parancsnokunk, a kegyelmes ur, erdélyi arisztokrata, tipikus régi huszár. De kétségtelenül legérdekesebb egyénisége hadosztályunknak *Károlyi Mihály*, aki mint zászlós kezdetben a törzsnél volt beosztva, de kikiváncsozott a csapathoz s az utóbbi időben, amíg parlamenti szabadságra nem ment, bizony kijutott neki a lövészárokból is. Ha ezrede tartalékban van, néha átlátogat hozzánk salkozni. Az a jó, hogy a lövészárkok most már kényelmes, rendszeresen fűtött és világított földalatti lakások. A tavasz óta tartó pozíció-harcok sok kényelmi és egészségügyi intézményt hoztak létre. Nem szólva arról, hogy hadseregünk székhelyén a sok javító-műhely (autótól kezdve cipőfalig mindennek van javítója) között órajavító-műhely is van, a mi hadosztálytörzsnél állomáshelyén van I-rendű tábori fogműterem, ahol egész fogsorokat készítenek és van tábori gőzfürdő, borbéllval, tvukszemvácsolóval, és mindennel, ami jól felszerelt gőzfürdőhöz tartozik. Hadosztályunk egyébként „Lioblina”-je a hadseregnek, melynek kötelékébe tartozunk. Valamennyien jól vagyunk, leányosság és tiszték igazán tulzás nélkül elsőrendű ellátásban.

— **Az Acsev. karácsonyi menetrendje.** Az Acsev. igazgatósága arról értesíti a közönséget, hogy a karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából az utazó közönség kényelmére a rendes vonatokon kívül még a következő külön személyszállító vonatok fognak közlekedni: december hó 23-tól bezárólag 1916. január 10-ig Arad—Szeged között I. és II. kocsiosztálylyal: Aradról reggel 6 óra 16 percekor induló és Szegedre délelőtt 9 óra 12 percekor érkező motoros vonat; Szegedről délelőtt 12 óra 36 percekor induló és Aradra délután 8 óra 37 percekor érkező motoros vonat; II. és III. kocsiosztálylyal: Aradról délután 2 óra 25 percekor induló és Szegedre este 6 óra 30 percekor érkező motorosvonat; Szegedről reggel 6 óra 10 percekor induló és Aradra délelőtt 10 óra 10 percekor érkező motorosvonat; Makó—Szeged között II. és III. kocsiosztálylyal: Makóról reggel 4 óra 9 percekor induló és Szegedre reggel 5 óra 13 percekor érkező motoros vonat; Szegedről este 7 óra 20 percekor induló és Makóra este 8 óra 46 percekor érkező motorosvonat: Arad—Honfő között I. és II. kocsiosztálylyal: Aradról reggel 6 óra 10 percekor induló és Honfőre délelőtt 8 óra 57 percekor érkező motorosvonat; Honfőről délután 4 óra 7 percekor induló és Aradra este 6 óra 58 percekor érkező motoros vonat.

— **Temetés.** Az oroszok elleni dicőseges hadjáratban hősi halált halt *Hervai Ervin* 38. gyalogezredbeli kadettot, *Hervai Bernát* kisjenői igazgató tanító egyetlen fiát ma délután félhárom órakor temették az izraelita temető halottas házából. A temetés teljes katonai díszel ment végbe. A helyőrségek tisztikarának csaknem valamennyi tagja jelen volt. A temetési szertartás végén a háziérezd egy szakasza a hőse kadett sírjánál dísz sortűzet adott.

— **Adomány.** *Kabdebó Károly* és *Lajos Talpasról* hétfőn koronát juttattak az Aradi Közlönyhöz, azzal a rendeltetéssel, hogy abból 50 koronát a katonák karácsonyi ajándékára, 10 koronát 48—49-i honvédek karácsonyára fordítsunk. Az összegeket rendeltetési helyére juttatjuk.

— Ismeretlen arc. Kis csoport katoná vól az utcán. Teljes felszerelés: fegyver, hátizsák, kenyérszák, sátorlap, ásó, szif és kötél-szerkezet a kőzigránatok feltűgésztesére. Szakállal benőtt arok. sápadtak egy kicsit, nem betegesen sápadtak, nem a szoba levegőjétől fakók: a csatától jöttek különös, azelőtt soha nem látott ólomszíne es. Talán csak a szokatlan, bozontos szakállerdők teszik, talán mégis a halál eser lehelletének nyoma. Kis csoport katoná: délről jöttek, talán karácsonyi szabadságra, talán egyéb okból haza. Pár nap előtt még szerb földet tapostak; az a sárzás rög ott az ásó vasán, talán vad délszláv vértől volt iszamosa, mielőtt sárrá dermedt. Egyik ember kiválik a sorból; ismerőse talált a balmészködő utcán; siet üdvözölni. Elmegyek mellette: köszön. Csatatűzet látott szem csillogása, kuszált sárza szakáll, látszik, hogy soha ezelőtt nem engedték mutatkozni, csak most a harc-téren nőhetett meg, áruhatta el színét. Ki ez az ember? A háboru azt kell hinnem, rosszabb még a halálnál, még a rossz fotografusnál is. Ezek ketten értenek ahhoz, hogy felismerhetlenné tegyék a legismerősebb arcot is. A háboru még jobban ért hozzá. Egyenruhát önt a testre, elől-hátul annyi minden felszereléssel változtatja el az ismert formákat, a vonalakat, ráncokat vés az arca, elsüllyeszti mélyre a ki-tülő szemeket és kiküldi kiáltóan azokat, amelyek valami, régen elfeledett polgári világban mélyen álltak. Szakáll, esepott bajusz. Olvan idegen minden. Köszön, szeme rém névet. Ki ez az ismeretlen ember, akiből a háboru lehet-e mered rém?!

— Szélhámosság Aradfalva gyűjtőivel. Pár nap előtt egy asszony jelent meg Vászárhelyi Jankánál, az aradi Vörös Kereszt egyesület elnöknőjénél. Az asszony gyűjtő-ívet vitt magával, amellyel Aradfalva javára hatvan korona egyvnehány fillért gyűjtött össze. Az elnöknő mikor az asszonyt az ívvel a város-házára küldte, mert Aradfalvára csak a város indított gyűjtést, akkor ez elmondta, hogy az ő íve Vörös Kereszt ív és azt egy urinő adta át azzal, hogy majd a gyűjtésért el fog küldeni. A pénzért azonban nem jelentkezett senki, s ezért gondolta, hogy majd ő fogja elvinni gyűjtését az egyesülethez. Vászárhelyi Janka előtt nyomban nyilvánvalóvá lett, hogy itt lelketlen visszaélésről van szó. Valaki gyűjtő-ívet hamisított a Vörös Kereszt Egyesület cége alatt és azt különösen szegényebb családoknál helyezte el gyűjtés céljából. Az egyesület ma az ismeretlen tettes ellen feljelentést tett a rendőrségen, ahol szigorú nyomozást indítottak a szélhámosság gyűjtő ellen.

— A „tudnivalók”. Egyik aradmegyei nagyközségben — a közelmúltban — a tifusz vezedelme fenyegetett, miért is az előliaróság idejkorán dobszóval és hatalmas plakátokon figyelmeztette a község lakosságát a ragályos betegség elleni védekezésre. A lakosság minden rétege — természetesen — kíváncsian és aggodalommal hallgatta és olvasta a figyelmeztetést, csupán egyetlen ember akadt, aki a legnagyobb hidegvérrel haladt el a falusi dobos és a falragassok mellett. Kisérője megütközött flegmatikusága felett és szemrehányó hangon így szólt hozzá:

— Hogy lehet valaki ilyen közönyös? Amikor ilyen nagy baj van, akkor minden ember első dolga polgári kötelességét teljesíteni és az előirt védekezéseket szigorúan betartani. Olvassa el ezt a plakátot, ahol az összes tudnivalókat a tifuszról megtalálja.

— Nézzé, én tudom, hogy mit csinálók. Egy szerencsétlenségről, vagy teszem föl a háborúról, legjobban, ha az ember semmit sem tud. Így vagyok

én a tifusszal is és nekem igazam van. Mit olvasam én a tudnivalókat róla, amikor nem akarok a tifuszról egyáltalában semmit sem tudni? . . .

— Az aradi sebesült katonák karácsonya. A katonai kórházakban működő vöröskeresztes hölgyek gondos figyelme és ember-szeretete ez évben is visszavarázsolja a sebesült és beteg harcsooknak az otthoni, meleg karácsonyi ünnepek emlékét. Valamennyi kórházban karácsonyünnepélyeket tartanak a kedves figyelemmel halmozzák el a sebesülteket. A katonák egy részének karácsonyi szabadságolása miatt néhány kórházban már csütörtök délután tartják meg a karácsonyünnepélyt. Csütörtök délután 2 órakor a Weitzer-utcai kórház, 3 órakor a Hasszinger-utcai és a gyermekkórház, 4 órakor a Deák Ferenc-utcai és fél 6 órakor a tanítóképzőkórház tartja meg az ünnepélyt. Pénteken délután fél 3 órakor a Vasipari-kórházban, 4 órakor a vagongyári és a polgári leányiskolai, fél 5 órakor a szemináriumi, 5 órakor a Liceumi és a Fischer Eliz-kórház s 6 órakor a Ferenc-téri kórházakban lesz az ünnepély.

— A Fischer Eliz-kórház sebesültjei nevében hálás köszönetet mondanak az alábbi nemesszivű adakozóknak, kik karácsonyünnepélyük költségeihez nagylelkű adományokkal hozzájárulni szívesek voltak: Aradi Csanádi Egyesült Vasutak igazgatója 100 korona, Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság pénztára 100 korona, Aradi Polgári Takarékpénztár részvénytársaság 100 korona, Aradmegyei Takarékpénztár 100 korona, Leopold Zsigmond 20 korona, Ring Géza 20 korona, Aradi Elő Takarékpénztár pénztára 50 korona, Ottenberg Tivadar 20 korona, Aradi Ipar- és Népbank 50 korona, Puzoly Lászlóné 20 korona, báró Urbán Ivánné 25 korona, Kintzig János 50 korona, Melezer Lászlóné 10 korona, báró Urbán Péterné 25 korona, Janky Kocsárd 10 korona, Purgly László 20 korona, Samsz Józsefné 10 korona, özv. báró Andrányi Károlyné 20 korona, K. L. P. 10 korona, K. N. B. 6 korona. Vászárhelyi Jánosné 20 korona, Bogdánffy Béláné 20 korona, Rosenbergs dr. 20 korona, Neuman Dániel báró 20 korona, dr. Parecz Béláné 10 korona, Pálmai Lajos dr. 20 korona, Baross Ferencné 20 korona, Neuman Károly báró 50 korona, Vicas Gyula dr. 10 korona, Kovács Antal hadnagy 20 korona, Kövér Márton 20 korona, Schor Lajosné 10 korona, Gellényi Ernőné 10 korona, Csermák Lola 6 korona, Tóner Józsefné 20 korona, Fábry Sándorné 10 korona, Adler Andor 20 korona, özv. báró Andrányi Károlyné 80 korona, Kell Lipót dr. 20 korona, Ring Lászlóné 12 korona, Lőcs Rezsőné 10 korona, özv. Steiner Károlyné 10 korona, dr. Köpf Jánosné 20 korona.

— Egyetemi orvosprofesszor öngyilkos kísérlete. Budapestről jelentik: Ma reggel nyolc óra tájban Gróf Zichy Jenő-utca 8. sz. alatti lakásán öngyilkos kísérletet követett el Schwartz Armin dr. orvos egyetemi magántanár. A hatvan esztendőes öreg ur a félreeső hely ablakából kiugrott a világító udvarra és életveszedelmes sérüléseket szenvedett. Már hosszabb ideje idegbeteg volt. Most szombaton érkezett haza a purkersdorfi szanatóriumból a családja állandóan figyelte, mert tartottak tőle, hogy valami kárt tesz magában. Az orvos, aki betegsége miatt már évek óta nem folytat praxist, ma reggel félnyolc órakor ébredt a reggelijét az ágyba kéréte. Megreggelizett s ezután kiment a félre eső helyre, ahol magára zárta az ajtót. A felesége figyelte s hallotta, hogy kinyitja az ablakot, amit nyomban egy zubanás tompa hangja követett. Az orvos a második emeleti ablakból kiugrott, lőtte a jobb karját s a fején a vas sebet szennvedett. A mentők a család kívánságára a Hercei-szanaszatóriumba szállították.

— Zárólatot kérnek a Canadian Pacific vagyona. Bécsből jelentik: Egy csoport magyar és osztrák részvényes a Canadian Pacific vasúttársaság négy osztrák birtokaira zárólatot kért, a vasut 1914. október elején esedékesé vált osztalék szelvénye lefizetése céljából. A részvényes csoportban néhány magyar mágnás is van, akik 1914. elején New-Yorkban szereztek részvényeket. Az ügyet nagy érdeklődés kíséri.

— Halálozás. Alulírottak minden külön értesítés helyett jelentik, hogy özv. Pless Márkusné szül. Spitz Regina f. hó 21-én, d. u. 1 órakor életének 68-ik évében jobbjára szenderült. Temetése f. hó 23-án, d. u. 2 órakor fog Eötvös-u. 5. számú házból megtartatni. Gyermekei és kiterjedt rokonság gyászolja.

— Gyermekek kocsik, gyermek székek, játék áruk a legolcsóbbtól a legfinomabbig, valamint elegáns női táskák, utazó készletek, pénztárcák, manikűr és fésű garnitúrák, illatszerkek és más ajándék tárgyak, katonai felszerelések, stb. rendkívüli nagy választékban. Hegedűs Gyula cégnél, Arad Andrassy-tér 16. szám. 4567

— Ebzárlat meghosszabbítás. A városi állatorvos jelentése folytán, egy kutyán veszettség állapított meg, ennélfogva a város egész területén a november hó 11-én elrendelt ebzárlat további 40 napra meghosszabbított.

— Ezennel felhívom a közönség figyelmét Áruházamra. Sikertelt egy híres németországi (berlini) gyáros bóraru kécsalétát — u. m. női készitások és pénzerszények — jutányos árban megvenni s azokat most, míg a készlet tart, olcsón elárusítom. Mindenki meggyőződhet róla áruházamban. Fischer Áruház a Szabadság-téren. 227

— Teveször swátterek, nadrágok, takarók, Jäger, selyem és papír alsó ruhák, szörme harisnyák és kesztyűk s mindenféle tölő felszerelések, gummi kabátok, elegáns kalapok, nyakkendők, tehérműk stb. nagy választékban és legolcsóbban „Ohio” uri divat üzletében, Arad, Andrassy-tér 15. 5654

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak a nemes szivű adakozóknak, kik Deák Ferenc-utcai szűkség tart. kórház betegai részére karácsonyi ajándék javára adományokat adtak, hálás köszönetet mond a vezetőség.

— Megnyitott a nagy karácsonyi tárlat Fischer Nagyáruházában, Szabadság-tér. Orizási választék ajándék és játéktárgyakban. Szörme hinta lovak és játékbabák rendkívül nagy választékban. 227

— Underwood-gépiró és gyorsíró sz. iskola Züster és Hollós írógépvállalatánál Aradon, főpostával szemben. 4697

— Gyermekek-kocsik, gyermek székek csakis Fischer Nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig. 227

— Üzleti könyvek, u. m. strazzák, főkönyvek és irodai cikkek Kerpelel. 193

— Megkezdődött a karácsonyi üdönsgok olvasó kiadásítása, u. m.: üveg, porcellán, diszmitáru, petroleum és villanycsillárok, prima evőeszközök; nagy választék elsőrendű chinacsiat, márvány, broncs és réztárgyakból. Kékeretkezés és üvegezés legolcsóbban lesz elkészítve. Fischer Mór, Andrassy-tér 25., Neuman palota. Telefon 568. 4861

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy írójában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

— Dívtos névjegyek Kerpelel. 193

— A világháboru térképei Kerpelel. 193

— Fűtsünk papírral! A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítottunk, ha a tüzelésnél olcsó hulladék papírt használunk. Uyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható; bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szerda, 1915. évi december 22-én:

Q. Berce.

G. Béniét.

Lábess Juci vendégtellettéval:

Bajos ismeretlen.

Operetta 8 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

relis eszkeztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Feljethetetlen emlékü drága jó férjem elhunya alkalmából képtelen vagyok egyenként össze hálaomat nyilvánítani mindazoknak, a kik drága halottam végtessegen megjelentek, ravatalára koszorukat helyezték! Fogadják különösen szívvel köszönetemet az aradi „Függetlenségi Párt” a minden egyes résztvevő, a bennünket ért fájdalom szíves megosztásáért!

Arad, 1915. december hó 21.

Ösv. Avarfy Gézáné

szül. Sohartner Mária

121

APOLLO

SZÍNHÁZ.

1915. december 22-én és 23-án,
szerdan és csütörtökön

Monopol-film:

Titokzatos vándor

(Bölcsek köve.)

Misztérium 3 felvonásban.

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek

4811

As ezen rova. alatt közzétett nem vállalunk felelősséget.

Karácsonyra!

legalkalmasabb és legolcsóbb
beszerzési forrás:

KERPEL

IZSO

Könyv-, zenemű- és papir- nagyáruháza

hol a legszebb ifjusági iratok, képes- és mesekönyvek továbbá mindenféle magyar és német nyelvű ajándékkönyvek, rom. kath. és ref. imakönyvek, hangjegyek, operett- és couplé-ujdonságok, karácsonyi albumok stb. nagy választékban kaphatók!

Továbbá érkeztek írókészletek, bőr íróaljakatok, noteszek, bélyegkönyvek, töltőtollszárazak, zsebkések, földgömbök, emlékkönyvek, lev.-lap albumok, karácsonyfadszek, díszlevélpapírok, dísztentatartók, zsebirónok, finom pecsétnyomók, társasjátékok, színes pecsétviaszok, színes és matt heliogravűrök, művészi olajfestmények, u. m. Peske, Rottmann, Spányi, Kézdi-Kovács, Nagy Vilmos, Pap Emil stb. híres magyar festők eredeti alkotásai, melyek havi részletfizetésre is kaphatók. Festékkazetták, (olaj- és akvarellek), stb. stb. legduzsabb választékban.

Ugy könyvek, mint hangjegyekben továbbá levélpapírokban is előnyös

alkalmi vételek.

Dívtos névlegyek és egyéb nyomtatványok zsléses készítése. Festszeti kellekek: festővászon, olaj- és akvarell festékek nagy készlete.

Nagy választék, olcsó árak,
pontos kiszálgálás!

2821

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papirkereskedése,
Andrássy-tér, (Fischer palota).

A költözködés miatt a még raktáron lévő több száz tíveg eredeti csomagolású különféle

angol és francia illatszerek
és illatszer-kazetták

olcsó áron adatkak

Nagy választék továbbá

kézápoló-, fésű- és uti-készletekben.

Hanzu Nestor

drogeria és illatszerüzletében

Arad, Weitzer János-u. 2.

Telefon 455.

Eladok

zsirt,

szalonnát,

szappant

(4-5 évcsot).

burgonyát

nagyobb mennyiségben, valamint
veszek is. 2589

Kalmár Endre

Arad, Asztalos Sándor-u. 5.

670. Megyei telefon 670.

Braun N. A.

festékraktára

Arad, Boros Beni-tér 7.

1011

Ajánl!

petroleumot

literenként **64** fillérért.

Költözködők

figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
utányosan végez

Kalmár József

villanszerelési vállalata

Arad, Salac-utca 2. sz.

242. Telefonszám 242.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Vasárnap esti utitársnőt
kérem, adjon alkalmat a megismerkedésre. Választát a lap kiadóhivatalába „Az Ujság” jellegével várja magas civikkeres. 5004

ALKALMAZÁST NYER.

Egy munkásnő
ostyasüítéshez azonnal felvétetik. Plakóta-gyár, Gróf Tisza István-ut 23. sz. 5017

Rőtös- és rövidáru
segédet keresek azonnali belépésre Schönbrunn Albert Kétegyháza. 4961

Keresek
jannár elsejére egy ügyes fiatal segédet vegyesüzem részére, ki nagytözsében volt, előnyben részesül. Ajánlatok fizetési igénnyel Bienenstock Márk, Körösbökeny küldendők. 4992

ALKALMAZÁST KERES.

Főkertész, 35 éves,
erőteljes, állást keres azonnali belépésre. Bizonyítványai a legjobbak. Ajánlatokat „V. A.” jellegére a kiadóba kér. 4962

ÜZLETEK.

Egy
jó forgalmu kocsmá, üzlet, házai együtt, más foglalkozás miatt eladó, vagy haszonbérbe kiadó. Gróf Tisza István-ut 66. 4984

LAKÁST KERESNEK.

Katona tiszt
keres egy csinosan berendezett, külön bejárattal, butorozott szobát előszobával. Ajánlatokat rövid időn belül „Vadász 28.” jellegére a kiadóba kérik. 4965

INGATLAN.

Bérbevételekre keresek
egy vagy két család részére alkalmas magános házat. Cim a kiadóhivatalban. 5008

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Öt éves
katonaságnál nevelt kanca eladó. Bővebbet: Központi szálloda 10. szoba. 5010

Buchsbaum és Társa
cég, értesíti az igen tisztelt hölgy közönséget, hogy a régen várt „Bály” magas betétes különleges cipők, barna bagaria újdonságok és kiváló szép félcipők megérkeztek. 5014

Reclam naptárak 1916. évre
nagy választékban jutányos áron kaphatók Pichler Sándor könyvnyomda, papir- és írószerszerkesztésében Szabadság-tér 1. Telefon 808. sz. 781

Merani osázzárkörte
szőlő, többféle alma, citrom és más déligyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca, Fehér Kereszt épület. 4599

Hódmezőesi
tőzadaságban termelt élőhalat, pontyot kg-ként 8 és 4 korona árban, pénz előleges beküldése ellenében, szállít Havas Jakab, Honcstó Telefon szám 8. 4749

Karácsonyi ajándékok:
levélpapírok, festőkészletek, albumok, íróaljakatok stb. stb. képes könyvek, ifjúsági iratok kaphatók Pichler Sándornál, Szabadság-tér 1. Telefon 808. 781

Karfiol,
alma 1 kiló 60 fillér. Tirolli, maronit. Kalszinbarack, som, meggy és málna izeket ajánl: Galler Anna, Deák Ferenc-utca. Fehér Kereszt-épület. 4946

„Geoha”
patent cipősáma szabályozható, párja 2 kor. 50 fill. kapható Cipőtözsében Andrassy-ut 22. szám. 8405

Gyönyörű tartású
hibátlan, 160 magyar, 6 éves, világos pejkanca, hátastónak s kocsiba egyaránt kiváló, 3200 koronáért eladó. Megtekinthető tulajdonosnál: Grecsek Edéné, Temesváros, 4955

KÖLÖNFÉLE.

Eltűnt
egy tiszta fehér rövid szőrű fox-terrier. Becsületes megtaláló illé jutalomban részesül. Dr. Opréné, Tökölyi-tér 1. 5009

Elegáns névjegyet készít
Pichler Sándor könyvnyomdája, papir- és írószerszerkesztése Szabadság-tér 1. Telefon 808. 781

D I Ó

prima minőségű, kisebb és nagyobb mennyiségben olcsón kapható

Itom Arnoldnál

Vilmos osázzár-tér 2. szám.
Telefon 194. szám. 5012

Karácsonyfára

gyönyörű cukorkák nagy választékban, továbbá kítűnő

szaloncukorkák

a legolcsóbban kaphatók

Csokoládé Király-nál

Föray-utca 2. sz. 4922

Olcsóbban mint bárhol!

Saját termésű, idej, papirháju

D I Ó

kilónként és mázsánként legolcsóbban Codilla építésznel, József főherceg-ut 10. sz. (Lutheránus templommal szemben.) 4995

Olcsó pénzért Jól világítani csak villanyal lehet.

Mindenemű villanybevezetést, csillár át-szerelést a legjutányosabban vállal 4967

Hammer Vilmos

Arad, Szabadság-tér 5-6.
Telefon sz. 96.

Megérkezett

„Karácsony a harctéren”

„COLUMBIA” lemezen.

Egyedüli képviselő

Hammer Vilmosnál

Arad, Szabadság-tér 5-6. szám.

Kérjük

igen tisztelt vevőinket,

tekintettel a nehéz háshoz szállítási viszonyokra,

a karácsonyi ünnepek

tartamára szolgáló

köszén és keksz

szükségletének biztosítására szíves

megrendeléseiket

már most megtenni,

hogy az utolsó napokban torlóó szállítások elkerülhessenek és figyelmes szolgáltatást biztosíthassunk.

Kitűnő tisztelettel 4903

Kneffel Károly és Fia

köszén és keksz nagykereskedése

Boros Bent-tér 2. sz. Telefon 139. sz.

Vendéglő

Szegeden, mely most is üzemben van, circa 500 hektó sör, nagyobb bor- és konyhaforgalommal, bevonulás miatt eladó.

Szükséges tőke 5000 korona készpénz. Személyes felvilágosítást nyújt a Kőbányai Polgári Serfőzde Szegedi Főraktára. 4908

URÁNIA SZINHÁZ.

Erna Morena művészsorozat III.

Szerdán és csütörtökön

Ajtó mögött

detektív történet 3 részben.

RADÓ GYULA

női divat áruháza ARAD.

NAGY KARÁCSONYI OCCASSIO

Női felöltők
Divatkabátok
Plüss- és Caracul-felöltők
Perzsa- és Sealski-kabátok

Kosztümök
Leányfelöltők
Bundák
Szőrmegarniturák

BLUSOK — PONGYOLÁK

Leszállított szabott árak!

Telefon 238.

4797

GÁBOR MIKLÓS

csokoládé és cukorka gyári lerakata

Arad, Salacz-utca. Telefon 1059.

Karácsonyi szalencukorkáim
a legjobbak!

Felhívom mélyen tisztelt vevőimet, hogy tekintettel a mostani óriási áruhiányra, igyekezzenek

karácsonyi cukorkákban

szükségüket minél előbb beszerezni, mert kérdés, hogy később a most készleten levő szép és finom dolgok egyáltalán kaphatók lesznek e.

Kiváló tisztelettel

Gábor Miklós.

4728